

SYTUACJA NA RYNKU CONSUMER FINANCE

III kwartał 2015

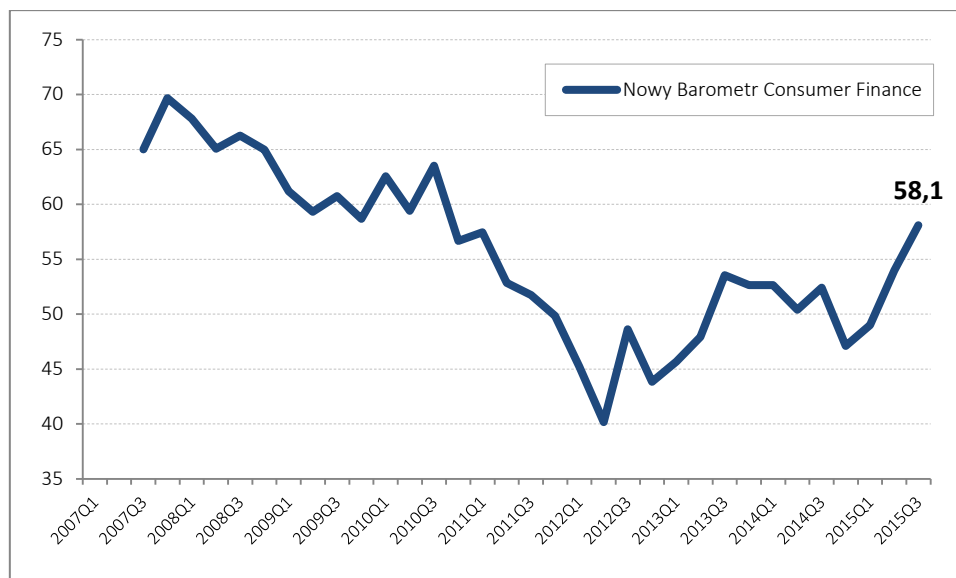
INFORMACJA SYGNALNA

SYTUACJA NA RYNKU CONSUMER FINANCE

III kwartał 2015 roku

OPRACOWANIE: DR PIOTR BIAŁOWOLSKI, DR SŁAWOMIR DUDEK

NOWY BAROMETR RYNKU CONSUMER FINANCE WYNIÓSŁ 58,1 (WZROST Z 54,0)

W III kwartale 2015 r. wartość Barometru Rynku Consumer Finance wzrosła z 54 do 58,1 punktu. Oznacza to drugi z rzędu bardzo silny wzrost wskaźnika, a obecnie obserwowana wartość jest na poziomie najwyższym od 2010 r. Wartość Barometru powyżej poziomu 50 punktów oznacza, że spodziewany jest wzrost zadłużenia gospodarstw domowych na cele konsumpcyjne w perspektywie najbliższych 12 miesięcy. Ostatnie dane dotyczące dynamiki zadłużenia gospodarstw domowych wskazują na wzrost w tempie 4,6% w ujęciu rocznym. Wzrost zadłużenia konsumpcyjnego gospodarstw domowych utrzymuje się na bardzo zbliżonym poziomie od prawie dwóch lat, co wskazuje, że gospodarstwa domowe ostrożnie podchodzą do sygnałów obecnego przyspieszenia i pomne doświadczeń z okresu największego nasilenia zjawisk kryzysowych wstrzymują się z podjęciem decyzji o wzięciu kredytu. Znaczący wzrost wartości Barometru w bieżącym kwartale daje jednak silne podstawy do oczekiwania znaczącego przyspieszenia wzrostu popytu na kredyt konsumpcyjny ze strony gospodarstw domowych.

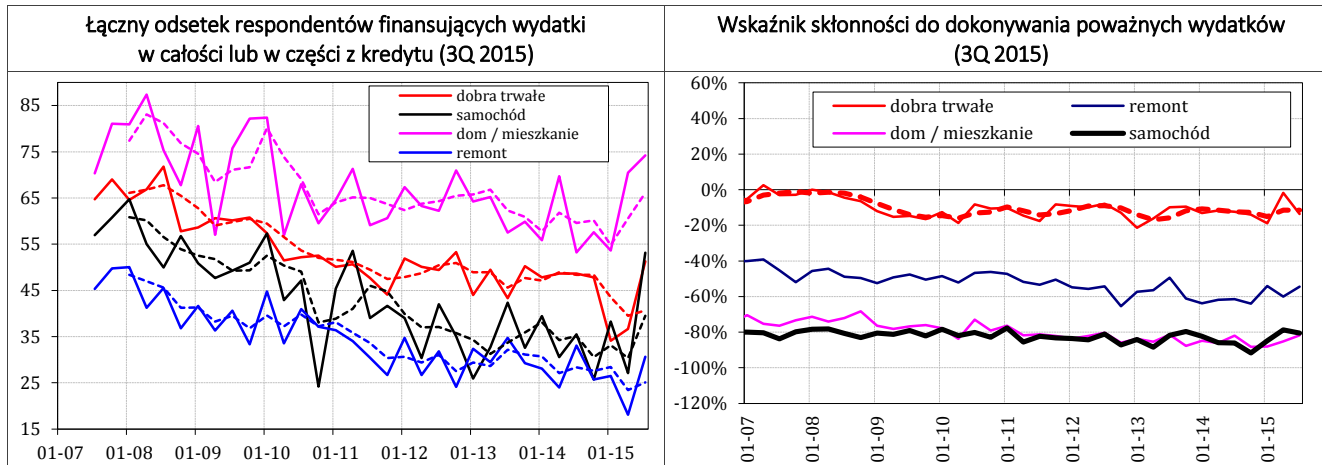
Podstawą konstrukcji Barometru Rynku Consumer Finance jest sytuacja w czterech obszarach oddziałujących na rynek kredytów i pożyczek konsumenckich. Obszary te uwzględniają wpływ czynników demograficznych na rynek, popyt na zakupy dóbr trwałych i skłonność do ich finansowania z kredytu, niepewność związaną z sytuacją finansową oraz wykluczenie z rynku kredytowego.

Odsetek wykluczonych szacowany na podstawie wyników odpowiedzi na pytanie o obsługę zobowiązań, a także pytań o bariery przy zaciąganiu kredytu, szacowany jest w odstępach półrocznych. Szacunkowa wartość z kwietnia wskazuje na obecność wykluczenia

w grupie 19,2% ogółu gospodarstw domowych. Jest to najniższa wartość od momentu rozpoczęcia kryzysu, co wskazuje na istotne zmniejszenie wpływu ograniczeń po stronie podaży na kształtowanie się wielkości zadłużenia. Względem poprzedniego kwartału pogorszyły się oczekiwania gospodarstw domowych dotyczące zmian sytuacji gospodarczej. Wzrosły obawy przed bezrobociem, a także pogorszyły się oczekiwania dotyczące ogólnej sytuacji. Niemniej jednak, głównym motorem wzrostu Barometru w bieżącym okresie jest skokowa zmiana skłonności do korzystania z instrumentów kredytowych przy finansowaniu zakupów. Przez bardzo długi czas obserwowany był silny trend spadkowy w obszarze popytu na kredyt przy zakupach dóbr trwałych, samochodu, a także przy finansowaniu remontu. Pomimo, że skłonność do dokonywania tego typu wydatków pozostała na zbliżonym poziomie względem poprzedniego badania (pogorszenie w obszarze zakupu dóbr trwałych i poprawa w obszarze remontu), to w każdym z obszarów wzrosła liczebność grupy, która planuje co najmniej w części sfinansować zakup z kredytu.

Bardzo znaczący wzrost wartości Barometru występuje w obliczu systematycznie negatywnej presji czynników demograficznych. Od 2007 roku jest to obszar, który systematycznie przekłada się na pogorszenie wskazań Barometru i będzie oddziaływać również w ten sposób w przyszłości.

Podsumowując, analiza Barometru Rynku Consumer wskazuje, że w nadchodzących dwunastu miesiącach rynek kredytu konsumenckiego powinien rosnać w szybszym tempie, jednak warto poczekać do kolejnego kwartału na potwierdzenie tych tendencji.

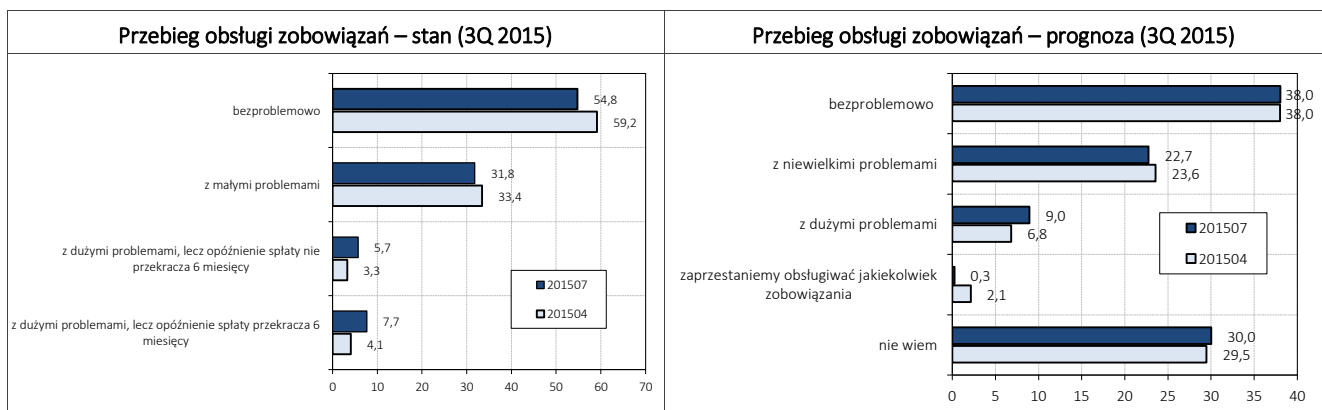

Pomimo obserwowanego już od ponad roku znaczącego przyspieszenia wzrostu gospodarczego, skłonność do dokonywania poważnych zakupów w gospodarce polskiej dopiero w ostatnim okresie zaczęła rosnąć. W bieżącym badaniu ok. 18% badanych gospodarstw domowych zadeklarowało „duże” bądź „bardzo duże” prawdopodobieństwo przeprowadzenia remontu w nadchodzących 12 miesiącach, 8% deklaruje takie prawdopodobieństwo zakupu samochodu, a 9% co najmniej dopuszcza możliwość dokonania zakupu mieszkania. Niestety pogorszenie obserwowane jest w obszarze popytu na dobra trwałe ogółem. Również statystyki przedstawiające skłonność do sięgania po kredyt wskazują na wzrost zainteresowania tym instrumentem. Możliwość sięgnięcia po kredyt przy zakupie drobnych dóbr trwałych deklaruje ponad 50% badanych. Jest to wynik zbliżony do długookresowej średniej. Podobnie w przypadku zakupu samochodu oraz remontu odsetki skłonnych sfinansować je kredytem (53% i 31% odpowiednio) są zbliżone do długookresowej średniej. W przypadku zakupu mieszkania ponad 70% deklaruje chęć sięgnięcia po kredyt, co może być pierwszym sygnałem odwrócenia negatywnych tendencji na rynku kredytowym.

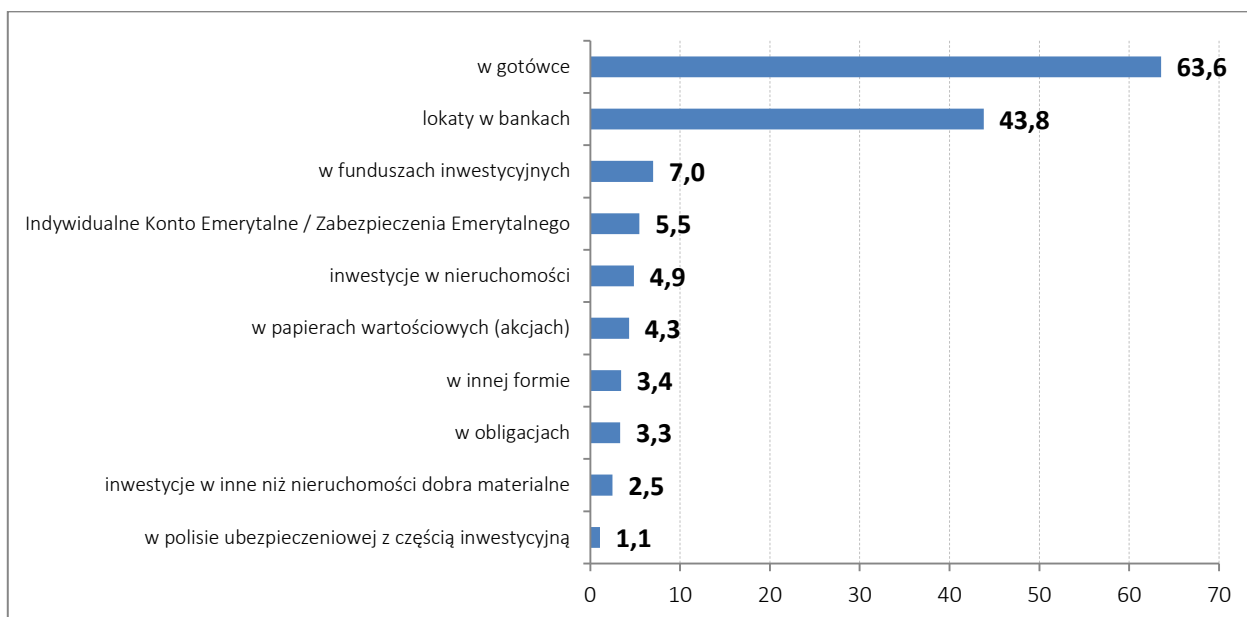
W ostatnim kwartale, w świetle relacji polskich gospodarstw domowych (dotyczy to nie tylko kredytu), ocena przebiegu obsługi zobowiązań niestety pogorszyła się.

Spadł udział gospodarstw domowych obsługujących zobowiązania bezproblemowo. Stanowią one obecnie 54,8% (wobec 59,2% poprzednio). Należy jednak podkreślić, że w odnotowana w poprzednim kwartale wartość była najwyższa w całej historii badania. Jednocześnie jednak, kosztem spadku grupy gospodarstw domowych mających niewielkie problemy, wzrósł udział gospodarstw domowych, które obsługują swoje zobowiązania z dużymi problemami. Obecnie udział gospodarstw deklarujących duże problemy z obsługą zobowiązań wynosi 13,4% (wzrost z 7,2%).

Prognoza obsługi zobowiązań zmieniła się w bardzo niewielkim stopniu względem poprzedniego kwartału. Udział gospodarstw domowych spodziewających się bezproblemowej obsługi swoich zobowiązań utrzymał się na poziomie 38%. Ok. 9% gospodarstw domowych prognozuje, że będzie mieć duże problemy z obsługą lub całkowicie straci zdolność do obsługi swoich zobowiązań. Również w grupie tych, które oczekują małych problemów w tym obszarze zaszły bardzo niewielkie zmiany. Odsetek gospodarstw domowych spadł z 23,6% do 22,7% na przestrzeni ostatniego kwartału. W konsekwencji, znacząca grupa gospodarstw domowych nie wie, w jaki sposób będzie przebiegała obsługa zobowiązań w nadchodzących 12 miesiącach. W tej grupie jest obecnie 30% badanych.

Sposoby oszczędzania w grupie gospodarstw domowych posiadających oszczędności

W bieżącej edycji badania postanowiliśmy zadać respondentom posiadającym oszczędności pytanie o to, w jakiej formie przechowują swoje środki. Największy odsetek gospodarstw domowych biorących udział w badaniu deklaruje oszczędzanie w formie gotówki. W ten sposób swoje oszczędności przechowuje 63,6% badanych. Oszczędności gromadzone w ten sposób narażone są na ryzyko utraty wartości, a także na ryzyko kradzieży. Wyniki innych badań wskazują jednak, że odsetek oszczędności gromadzonych w tej formie jest bardzo niewielki. Co więcej, oszczędności najbogatszych gospodarstw domowych, które nie są uwzględniane w tego typu badaniach, zazwyczaj w bardzo niewielkim stopniu oparte są o gotówkę. Poniżej połowy respondentów biorących udział w badaniu gromadzi swoje oszczędności na lokatach bankowych – 43,8%. Taki sposób gromadzenia oszczędności jest bezpieczniejszy, gdyż niweluje przynajmniej część ryzyk związanych z oszczędzaniem w gotówce. Inne formy gromadzenia oszczęd-

ności są zdecydowanie mniej popularne. Fundusze inwestycyjne będące trzecim w kolejności sposobem na lokowanie oszczędności deklarowane są jedynie przez 7% badanych. Na giełdzie inwestuje swoje oszczędności mniej niż 5% gospodarstw domowych. Bardzo niewielki odsetek badanych (3,3%) gromadzi też środki w obligacjach. Inwestycje w nieruchomości, wymagające bardzo dużego zasobu środków obecne są jedynie w grupie 4,9% oszczędzających, a zatem de facto w grupie ok 1,5% wszystkich gospodarstw domowych.

Na podstawie powyższych wyników można stwierdzić, że oszczędności polskich gospodarstw domowych wciąż charakteryzują się bardzo dużym elementem zachowawczości. Gospodarstwa domowe nabywają głównie aktywa o bardzo niskim ryzyku i bardzo dużej płynności. W konsekwencji przynoszące niewielką stopę zwrotu. W warunkach bardzo niskiej inflacji gospodarstwa domowe nie widzą potrzeby uciekania się do innego rodzaju aktywów.